

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI**

**OKUL ÖNCESİ YANLIZLIK VE YALITILMIŞ
ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK
ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nuran SAVAŞ

İSTANBUL 2021

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI**

**OKUL ÖNCESİ YANLIZLIK VE YALITILMIŞ
ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK
ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**NURAN SAVAŞ
(180501053)**

**Danışman
(Prof. Dr. Serdal SEVEN)**

İSTANBUL 2021

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
TEZ ONAY FORMU

08/07/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda 180501053 numaralı Nuran SAVAŞ'ın hazırladığı "Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Yalnızlık ve Yalıtılmış Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirliliğinin İncelenmesi" konulu Okul Öncesi Eğitimi Tezli yüksek lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 08/07/2021 Perşembe günü saat 14:00'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20... tarihinde, saat ...:.. da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Prof. Dr. Serdal SEVEN	08/ 07/2021	Kabul
Dr. Öğretim Üyesi İsa KAYA	08/07/2021	Kabul
Dr. Öğretim Üyesi Necdet TAŞKIN.	08/ 07/2021	Kabul
(İkinci Danışman) *	.../ .../20...	.....
*.....	.../ .../20...	.....

*2. Danışman varsa doldurulacak

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Nuran SAVAŞ

İmza

TEŞEKKÜR

Tezi hazırladığım süreçte beni ciddi bir şekilde destekleyen, yapıcı ve aydınlatıcı eleştirileri ile bana yol gösteren ve emek veren, akademik sahadaki başarılarını örnek aldığım çok saygıdeğer hocam Prof. Dr. Serdal SEVEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İhtiyaç duyduğumda bilgilerini esirgmeden bana yardımcı olan eşim Dr. Öğretim Üyesi Ali Rıza SAVAŞ'a da çok teşekkür ederim. Son olarak, bu çok çetin ve yorucu süreçte hiç yalnız bırakılmadığımı, Őu anda adını sayamayacağım pek çok insan, dostlarım, çalışmaya katılan kişiler hem akademik hem de kişisel gelişimime katkıda bulduklarını söyleyebilirim. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ederim.

Nuran SAVAŞ

OKUL ÖNCESİ YANLIZLIK VE YALITILMIŞ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİLİK ÇALIŞMASI

Nuran SAVAŞ

ÖZET

Metodolojik araştırma yöntemi yardımıyla oluşturulmuş bu çalışmanın amacı, “Okul Öncesi Yanlılık ve Yalıtılmış Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması” olarak söylenebilir. Bu çalışma Cassidy ve Asher tarafından geliştirilen Loneliness and Social Dissatisfaction isimli geçerlilik ve güvenilirliği olan ölçeğin uyarlama çalışmasını da ihtiva etmektedir. Bu araştırmanın örneklemi, Bitlis ilinde Milli Eğitim il müdürlüğüne bağlı olan okul öncesi eğitim kurumları bünyesinde eğitim görmekte olan 60-72 aylık 150 çocuktan oluşmaktadır. Söz konusu bu çalışmada kullanılan veri toplama araçları, *Okul Öncesi Yanlılık ve Yalıtılmış Ölçeği*” ve “*Kişisel Bilgi Formu*” olarak belirlenmiştir. Çalışmanın katılımcılarına yöneltilen 23 soruya verilen cevaplar üzerinden söz konusu ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin sınanması amaçlanmıştır.

Çalışma sonucunda araştırmaya katılan 60-72 aylık okul öncesi dönem çocuklarına uygulanan Okul Öncesi Yanlılık ve Yalıtılmışlık Ölçeğinin yüksek derecede geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yanlılık, Yalıtılmışlık, Ölçek Uyarlama, Güvenilirlik, Geçerlilik

THE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE PRESCHOOL LONE AND INSULATION SCALE

Nuran SAVAŞ

ABSTRACT

The purpose of this study, which was created with the help of methodological research method, can be said as "The Validity and Reliability Study of the Preschool Loneliness and Isolation Scale". This study also includes the adaptation study of the scale with validity and reliability named Loneliness and Social Dissatisfaction developed by Cassidy and Asher. The sample of this research consists of 150 children aged 60-72 months who are studying in pre-school education institutions affiliated to the Provincial Directorate of National Education in Bitlis. The data collection tools used in this study were determined as Preschool Loneliness and Isolation Scale” and “Personal Information Form”. It was aimed to test the validity and reliability of the scale in question through the answers given to 23 questions directed to the participants of the study.

As a result of the study, it was determined that the Preschool Loneliness and Isolation Scale, which was applied to the 60-72 month old preschool children participating in the research, was highly valid and reliable.

Key Words: Loneliness, Isolation, Scale Adaptation, Reliability, Validity

ÖNSÖZ

Çocukların 60-72 aylık dönemde sosyal becerilerinin ve yetkinliklerinin bilinmesi, bu çocukların iletişim yeteneklerini daha da geliştirmek açısından önem taşımaktadır. Özellikle bu yaştaki çocukların sosyal açıdan yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularının engellenmesi açısından, bu dönemlerde sosyal açıdan gelişimlerinin daha sağlıklı bir şekilde yürümesi için onlara sağlıklı bir destekleme sürecinin sağlanması önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda araştırmaya konu olan yaş grubunda olan çocukların yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularının ölçülmesi için bir ölçek uyarlama ve geliştirmeyi amaçlayan bu çalışma yardımıyla, gerek bu konuda yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan literatür yardımıyla tam olarak giderilememiş bir çok önemli bir boşluğun giderilmesi amaçlanmış, gerekse bu çalışma yardımıyla aileler ve okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlere mesleki ve aile içi uygulamalarını destekleyici bulguların ortaya konulması üzerinden bazı öneriler sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ÖNSÖZ	vii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
PROBLEM DURUMU	1
ARAŞTIRMANIN AMACI	2
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
TANIMLAR	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. LİTERATÜR TARAMASI	5
1.2.ÇOCUKLARDA YALNIZLIK VE YALITILMIŞLIK.....	6
1.3. YALNIZLIK VE YALITILMIŞLIK İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
İKİNCİ BÖLÜM	15
2. YÖNTEM	15
2.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	15
2.2.EVREN.....	15
2.4.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	16
2.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	20
3. GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK BULGULARI	20
3.1. BETİMLEYİCİ İSTATİSTİKLER	20
3.2. FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI	23
3.3. GÜVENİRLİK ANALİZİ SONUÇLARI	26
3.4. BAĞIMSIZ ÖRNEKLEMLER T – TESTİ SONUÇLARI.....	27
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	28
4. TARTIŞMA	28

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	30
SONUÇ.....	30
ÖNERİLER	32
KAYNAKÇA	33
EKLER.....	38

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.....	21-22
Tablo 2.....	23
Tablo 3.....	24-25
Tablo 4.....	26
Tablo 5.....	27

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	24
Şekil 2	26

GİRİŞ

PROBLEM DURUMU

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyümesi duygusal yönden çok iyi bir şekilde gelişmiş olmasına bağlıdır. Sağlıklı bir duygusal gelişme ise aile içindeki gelişiminin dışında sosyal ortamlarında kurmuş olduğu ilişkiler ekseninde şekillenmektedir. Ayrıca aile dışında okul ortamında kurmuş olduğu ilişki, 60-72 aylık çocuğun sosyal deneyimlerini ortaya çıkarmaktadır (Karakuş, 2012; Demirdağ, 2017; Seven ve Güngör Aytar, 2010).

İnsan gelişimin bireyin doğumundan ölümüne kadar geçen bir süreç olduğu bilinmektedir. Ama bireyin sosyal olarak geliştiği dönemin en önemli bölümü erken çocukluk döneminde gerçekleşmektedir. Bu çerçevede bu aşamada erken çocukluk dönemindeki çocukların kazanmış olduğu karakteristik kişisel nitelikleri gelişiminin daha sonraki aşamalarında içinde bulunduğu sosyal çevre ile olan iletişiminin ana eksenini oluşturmaktadır (Kandır ve Alpan, 2008). Bu dönem içerisindeki çocuğun sosyal iletişim açısından herhangi bir sorununun olmaması, tüm yaş gruplarıyla aksaksız bir şekilde iletişim kurmasına imkan verirken sosyal iletişim açısından sorunlar yaşayan bireylerin yalnızlık ve bununla ilgili bir yalıtılmışlık durumuyla kalmaları çok olası bir durumdur (Yazıcı, Duyan vd., 2013).

Yalnızlık kavramını tanımlama ile ilgili çalışmalar sonucunda bu kavram gerek benlik algılanmasında meydana gelen düşüklük gerekse sosyal becerilerde meydana gelen düşüklüklerden kaynaklı olarak ortaya çıkan negatif yönlü ve genellikle istenmeyen deneyim şeklinde bir tanımlanmaktadır (Çeçen, 2008).

Peplau ve Perlman (1982)'a göre yalnızlık, bir insanın sosyal hayat içerisindeki diğer insanlar ile gerçekleştirmeyi düşündüğü ilişki ile yürütmekte olduğu ilişki arasındaki uyumsuzluk sonucunda ortaya çıkan psikolojik bir durum olarak ifade edilebilir (Akbaş vd., 2020).

Yalnızlık duygusu genellikle iki şekilde meydana gelmektedir. Bireylerin kendi tercihleri dışında arkadaşları ve sosyal olarak iletişimde buldukları diğer kişiler tarafından aralarında iletişim kurma konusunda isteksiz kalınması durumu

veya bireylerin tamamen şahsi olarak diğer kişiler ile var olan iletişim kanallarını kapatması nedeniyle iletişimde bulunacağı kişi sayısını sınırlaması sonucunda ortaya çıkmaktadır (Erözkan, 2009; Aral ve Gürsoy, 2000). İletişim tüm insanlar için varoluşsal ve kaçınılmaz önemde bir faktör olarak söylenebilir. Yaşları ne olursa olsun tüm bireyler sosyal olarak iletişim kurma gereksinimi duymaktadır. Yalnızlık ise bu gereksinimin belirli nedenlerle karşılanamaması durumunda ortaya çıkmaktadır (Yöyen, 2017). Bu durumu yaşayan bireyler iletişim kuramamaları ile ilgili yardım edilmesine kapalı bir ruh haline sahip durumda bulunmaktadırlar (Erözkan, 2004).

Yalıtılmışlık genel olarak yalnızlık ile eş anlamlı bir şekilde kullanılan kavramlar olarak görülmektedir. Fakat gerçekte her iki kavramın çok farklı anlamlar taşıdığı söylenmelidir. Yalıtılmışlık bu çerçevede *“bireyin sosyal olarak ait olma hissini kaybettiği, diğer kişilerle bağlantı kuramadığı, çok az sosyal irtibatta bulunduğu ve bunların kaliteli bir ilişkiyi sağlamakta yetersiz olduğu”* bir durum olarak ifade edilmelidir (Akbaş vd., 2020).

Erken çocukluk dönemlerinde çocukların gerek diğer çocuklar gerekse sosyal ortamlarında bulunan yetişkinler ile iletişim kurma konusunda başarılı olmaları çocuklarının iç dünyalarındaki mutluluk ve ruh sağlıklarının iyi bir noktada olduklarını gösteren bir durumdur. Bu durumun tersi olması durumunda yani iletişim konusunda sorun yaşayan ve psikolojik olarak negatif durumda olan çocuklar, çocuklar yalnızlık ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yalıtılmışlık duyguları karşı karşıya kalabilmektedir (Yazıcı, Duyan vd., 2013). Çocukların duygusal ve sosyal gelişimleri ekseninde yaşanan yalnızlık ve yalıtılmışlık duyguları arasında etkileşimli bir durumun varlığına işaret eden bir çok gösterge olmakla birlikte bu durumu ölçmeye dönük çok fazla ölçme aracına rastlanmamaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, erken çocukluk dönemindeki 60-72 aylık çocukların yalnızlık ve yalıtılmışlık duygusunu ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçek uyarlamaktır. Bu çerçevede Cassidy ve Asher tarafından geliştirilen Loneliness and Social

Dissatisfaction isimli ölçeğin uyarlama çalışması ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin test edilmesi amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yalnızlık kavramı sevgi, bakım ve yakınlık gibi gereksinimlerin tatmin edilmediği durumlarda ortaya çıkan öznel bir durum olarak ifade edilebilir (Weiss, 1973). Bu tanımlama çerçevesinde yalnızlık ve yalıtılmışlık duyguları arasında bir bağ olduğu düşünülmektedir. Literatürde yalnızlık duygusunun erken çocukluk dönemindeki çocukların gelişimlerinde çok ciddi etkileri olduğu konusunda yetersiz sayıda olsada bazı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaları; erken çocukluk dönemlerinde yalnızlık duygusu ile baş etme durumlarını (Besevegis ve Galanaki, 2010), yalnızlık duygusunun çok farklı durumlarda oynadığı rolleri (Fontaine vd., 2009), yalnızlık duygusunun çocuklarca kavramlaştırılmasını (Chipuer, 2004), çocuklarda ortaya çıkan yalnızlık duygusu değişim kalıplarını (Jobe-Shields vd., 2011), çocuklarda yalnızlık ve sosyal memnuniyetsizlik duygu durumlarını (Vellymalay, 2010; Coplan vd., 2007), yalnızlık duygusunun nesiller boyu akatarılması olayını (Junttila ve Vauras, 2009) inceleyen çalışmalar olarak sıralayabiliriz. Türkiye’de yalnızlık ve yalıtılmışlık üzerine yapılan çalışmalara baktığımızda ise erken çocukluk dönemi çocuklardan ziyade yetişkin düzeyde bireylerden oluşan katılımcılar ile çalışıldığını görüyoruz. Bu çalışmalardan bazıları; üniversitelerde okuyan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ve benlik saygıları arasındaki ilişki (Yöyen, 2017), meslek yüksekokullarında okuyan üniversite öğrencilerinin yalnızlık duygusu düzeyleri ve yalnızlıklarını ortaya çıkaran değişken faktörler (Yalaz Seçim vd., 2014), çok farklı deneyimlere sahip genç yaşta bireylerin yalnızlık duygularındaki değişim (Yenidünya, 2017), ilkökul düzeyinde eğitim gören çocukların yalnızlık duygu düzeylerinin belirleyicisi olarak görülen algılanmış akran desteği (Kalkan, vd., 2011) ilkökul düzeyindeki çocuklarının okul sonrası dönemdeki bakım aşamasında yaşamış oldukları gerek yalnızlık gerekse sosyal doyumsuzluk duyguları (Demircan ve Demir, 2014), olarak ifade edilebilir. Tüm bunlarla beraber, Gülay (2009) yaptığı çalışmada erken çocukluk dönemindeki 5-6 yaş çocukların sosyal pozisyonlarını etkileyen bazı değişkenleri incelemiş ve bu değişkenleri

birbiriyle olan ilişkisini ortaya koymuştur. Ayrıca Yazıcı vd., (2013) “Yalnızlık ve Sosyal Memnuniyetsizlik” isimli bir ölçeği erken çocukluk dönemindeki 60–72 aylık okul öncesi dönem çocukları üzerinde uygulamıştır. Daha önce belirtildiği gibi bu uygulamalar yapılmasına rağmen literatürde erken çocukluk dönemindeki okul öncesi çocukların yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularını tespit edebilecek ölçme araçlarının yetersiz olduğu söylenebilir. Bu çerçevede yaptığımız bu çalışmanın bu alandaki çok önemli bir eksikliği gidereceği düşünülmektedir. Bu bağlamda erken çocukluk dönemindeki okul öncesi çocuklarının yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularını ölçmeye dönük yeni ölçme araçlarının geliştirilmesi veya uyarlama çalışmalarının yapılması, gerek aileler gerekse okul öncesi düzeyde hizmet veren öğretmenlerin yapmış oldukları uygulamalar için de aydınlatıcı ve fikir verici olması bakımından bir yol haritası ortaya koyabileceği düşünülmektedir.

TANIMLAR

Yalnızlık, “üzücü ya da acı verici bir izolasyon hissi: yani yalnız kalmak, ayrılmak ya da diğerlerinden uzak durmaktır. Bu durum, işbirliği, bağ kurma veya yakınlık kurmaktan mahrum olmayla veya bu durumlara özlem duyma ile ilişki” olarak ifade edilmektedir (Parkhurst ve Hopmeyer, 1999).

Yalıtılmışlık, İnsanların toplumsal hayat içerisinde aitlik hissini kaybettiği, sosyal hayat içerisinde diğer insanlarla ilişki kuramadığı, sosyal etkileşim konusunda sınırlı kaldığı bir durum olarak tanımlanmaktadır (Akbaş vd., 2020).

Okul Öncesi Eğitim, isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 36–72 ay çocuklara verilecek eğitim olarak ifade edilmektedir (Baran vd., 2007).

Sosyal Beceri, Diğer insanlarla iletişimi mümkün kılacak, sosyal açıdan kabul edilmiş davranışlar olarak ifade edilmektedir (Yüksel; 1999).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LİTERATÜR TARAMASI

1. 1. ERKEN ÇOCUKLUKTA SOSYAL DUYGUSAL NİTELİKLER

Doğum anından bir zaman geçtikten sonra bebekler ilgi, stres, öfke, şaşkınlık, 18-24 ay sürecinde duygudaşlık, kıskançlık, utanma, 30-36 ay sürecinde suçluluk, gurur, utanç vb. duygular ile tanışmaktadırlar. Bir yaşın sonuna kadar gerek duygusal kapasiteye sahip olduklarını gerekse bunun dışavurumu konusunda kendilerini net olarak ortaya koyduklarını söyleyebiliriz. Özellikle bu yaş dönemindeki çocukların bir şeyleri elde edebilmek amacıyla duygusal bazı tepkiler vermektedirler. Çocukların bu dönemde ortaya çıkan duyguları genellikle istekleri ve hedefleri doğrultusunda şekillenmektedir. Çocuklar sekiz yaşına kadar geçen dönem içerisinde, duygusal gelişimleri ile ilgili olarak bazı temel anlayışlar oluştururlar. Bu anlayışlar, duygusal içerikli tepkiler gösterme, duyguların farklı durumlarda belirmesi, sosyal hayat içerisinde diğer bireyler ile kurulan iletişime temel teşkil etmesi, duygularını karşı tarafa ifade ederken farklı şekillerde ortaya koyması, ortaya çıkan bu duyguların zaman, mekân ve kişi ekseninde değişkenlik gösterebileceğini öğrenme olarak ifade edilebilir (Kandır ve Alpan, 2008).

1.1.1. Çocuklarda Sosyal ve duygusal Gelişim

Gelişim genel olarak bakıldığında birden fazla boyutu olan bir kavram olarak ifade edilmelidir. Duygusal, bilişsel ve sosyal yönleri söz konusudur. Çocukların gelişimleri bu boyutların tamamı ile ilişkili bir süreç olarak ifade edilebilir. Okul öncesi dönemde gerek kalıtsal gerekse çevresel faktörler etkisiyle duygusal ve sosyal gelişimin çok hızlı gerçekleştiği görülmektedir. Çevresel faktörler içerisinde başat rol oynayan ise “aile” olmaktadır. Okul Öncesi dönemde kişinin sosyal ve duygusal gelişimi üzerinde ailenin etkisi çok büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi dönem ise çocuğun sosyal ve duygusal boyutlarının çok bir oranda değişim geçirdiği dönem olarak ifade edilebilir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar göstermektedir ki gerek davranışlar gerekse karakter ve kişisel özelliklerin çok büyük bir bölümü bu süreç içerisinde kazanılmaktadır. Bu dönem içerisinde çocuğun almış olduğu eğitim,

duygusal olgunlaşmasını ve algılama yetisini artırırken sosyal becerilerinin ve grup içi uyumunun geliştirmesine imkân tanımaktadır (Kandır ve Alpan, 2008).

Çocukların, gerek yetişkin bireyler gerekse aynı yaş grubundaki çocuklar ile düzeyli bir ilişki yürütmeleri ve duygusal tutarlılık sağlamaları okul öncesi duygusal gelişimlerinin en önemli unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sosyal ve duygusal gelişim sürecinin çocuğun gerek aile ortamına gerekse içinde bulunduğu sosyal çevreye olan adaptasyonuna yardımcı olduğu, bunun yanında akademik başarısını artırdığı görülmektedir (Çorapçı vd., 2010).

1.1.2. Akran ilişkileri

Akran ilişkileri, *“aynı yasta ya da gelişim, olgunluk düzeyinde olan; benzer geçmiş, değer, yaşantı, yaşam tarzı ve sosyal bağlamı paylaşan kişiler arasında karşılıklılık ve devamlılık gösteren etkileşimlerin”* tamamı olarak ifade edilebilir. Genel olarak belli yaş grupları arasında yapılan birçok araştırma sonucuna göre akranların belli dönemlerde çok farklı fonksiyonları ve etkileri söz konusudur. Bu dönemlerden Okul öncesi dönem ve bu dönem içerisindeki akranlar arası ilişkiler duygusal ve sosyal gelişimin çok hızlı bir seyir arz etmesi ve çocuğun ileriki dönemlerinde çok kapsamlı etkiler ortaya çıkarması bakımından çok ciddi önem taşımaktadır. Bu dönem içerisindeki akran ilişkileri, çocuğun sosyal ilişkileri ve deneyimlerini ileri seviyeye taşımakla birlikte, ileriki dönemdeki yaşamında sosyal-duygusal uyumunu da etkilemektedir. Daha öncede dile getirildiği gibi farklı yaş gruplarında akran ilişkilerinin nitelikleri değişiklik göstermektedir. Çocukluk dönemi içerisindeki akran ilişkilerine genel olarak göz atıldığında, çocuğun sosyal çevresi içerisindeki ilişkiler ve kurallar ile çocukların kişisel özellikleri ve birbirleriyle olan etkileşimleri akran ilişkilerinin tüm yapısal özelliklerini şekillendirmiştir (Gülay, 2010).

1.2.ÇOCUKLARDA YALNIZLIK VE YALITILMIŞLIK

Yalnızlık, insanoğlunun insanlık tarihi boyunca karşılaşmış olduğu bir olgu olarak karşımıza çıkmıştır. Tarih boyunca bu olgu düşünürler, şairler ve sanatçılarca farklı değerlendirilmiş ve bazı durumlarda bunlara olumlu şekilde yaklaşırken bazı durumlarda da bu olguyu olumsuzlamışlardır. İnsanlar tarafından deneyimlenen yalnızlık olgusunun bir çok nedeni olabildiği gibi bu nedenlere verilen tepkinin de

buna bağlı olarak çeşitlendiğini görüyoruz. Bunun yanında insanların birçoğu bu olguyu modern yaşamın getirmiş olduğu karmaşa ve stres faktöründen bir kaçış, düşünmek için en iyi ortam olarak değerlendirirken, bu yaklaşımın dışında kalanlar bunu toplumsal hayattan bir soyutlama olarak değerlendirmişlerdir (Coplan & Bowker, 2014).

Coplan ve Bowker (2014) tarafından yapılan çeşitli çalışmaların ortaya koymuş olduğu temalarda yalnızlığın hem iyi hemde kötü olduğu gibi bir vurgu ortaya konmaktadır. Yapılan bu çalışmalarda ortaya çıkan ilk tema yalnızlığın kötü bir olgu olduğu teması olarak ifade edilebilir. Genel olarak yapılan bu ilk dęerlendirmede insanın toplumsal bir varlık olmasından hareketle bir yere ait olma duygusu ön plana çıkarılmış, bunun sonucu olarak insanın toplumsal hayattan soyutlanması, insanlardan uzaklaştırılması ve akranları tarafından dışlanmış olmasının çok ciddi psiko klinik ve bedensel rahatsızlıkları ortaya çıkaracağı sonucunu değerlendirmişlerdir. Tüm bu değerlendirmelerin yanında yine yalnızlığın özellikle toplumsal hayatın ortaya çıkardığı bunalımlar karşısında bir yenileme ortamı ve özellikle yaratıcılık gerektiren meslek grupları için ise rahatça düşünüp, üretebilecekleri bir ortam olarak değerlendirildiğinide söyleyebiliriz (Coplan & Bowker, 2014). Bu farklı yaklaşımların temelinde, yalnızlık olgusunun kendine özgü yapısının var olduğunu söyleyebiliriz. Başka bir Şekilde ifade edecek olursak, bu kavram kimi insanlar için olumsuz içerikli bir anlam taşırken kimileri için ise olumsuz olmamasına rağmen tercih edilmeyen bir durum olarak ifade edilebilir (Chipuer, 2004).

Peplau ve Perlman (1984) yalnızlık kavramı ile ilgili yapmış oldukları tanımlamada yalnızlığı bireyin, toplum içerisinde yaşadığı ilişikilerin hem sayısal hem de içerik olarak yetersiz kalması nedeniyle yaşamış olduğu olumsuz bir durum olarak ifade etmektedirler. Başka bir tanımlama girişiminde ise yalnızlık kavramı, *“zc ya da acı verici bir izolasyon hissi: yani yalnız kalmak, ayrılmak ya da diğerlerinden uzak durmaktır. Bu durum, işbirliği, bağ kurma veya yakınlık kurmaktan mahrum olmayla veya bu durumlara zlem duyma ile ilişki”* olarak ortaya konulmaktadır (Parkhurst ve Hopmeyer, 1999: 58).

Yalnızlık, yalnızca yetişkinlerin deneyimlediği bir durum olmaktan ziyade aynı oranda bireyler içerisinde etkin olan bir durumdur (Asher, Hymel ve Renshaw, 1984). Gerek yetişkin bireylerde gerekse çocuklar üzerinde ortaya çıkan yalnızlık duygusu, toplumsal ilişkilerin ve kişide aşırı derecede üzüntüye yol açan durumların ortaya çıkarmış olduğu bir memnuniyetsizlik hali olarak ifade edilebilir (Chipuer, 2004). Son çeyrek yüzyıl içerisinde yalnızlık konusunda yapılan bir çok araştırma göstermiştir ki, çocukların yalnızlık kavramını algılayamadığı ve yalnız hissetmek ile yalnız kalmak ayrımını yapamadığına ilişkin hipotezlerin geçersizliğini ortaya koymuştur (Cassidy ve Asher, 1992).

Genel olarak bakıldığında yalnızlık problemine neden olan durumlar bireyler arasında gelişen sorunlar ve dengesiz bir şekilde yürüyen ilişkiler olarak belirtilebilir. Buna bağlı olarak da yalnızlık diye nitelendirdiğimiz bu durum, toplum içerisinde yaşayan bireyin diğer bireyler ile olan ilişkisi içerisinde beliren yetersizlik ve yoksunluk duygusundan kaynaklı negatif bir durum olarak ortaya konulabilir. Bu yetersizlik faktörü, kişi ve faaliyet sayısından ziyade ilişki içerisinde bulunduğu bireyler tarafından sevilmemesi, yeterli kabul görememesi, kendisine gösterilen ilgi düzeyi eksikliği, diğer bireyler anlaşılma düzeyi düşüklüğünü içermektedir (Mikulincer ve Shaver, 2014).

Yalnızlık kavramı; sevgi, yakınlık vb. kişisel ihtiyaçların tam olarak karşılanamaması sonucu ortaya çıkan öznel bir durum olarak ifade edilebilir (Weiss, 1973). Başka bir şekilde bunu ortaya koymaya çalışırsak insanın karşılamak zorunda olduğu zorunlu ihtiyaçların karşılanması ile ilgili olarak sorun yaşandığında beliren bir ayrılık problemi olarak ortaya çıkmaktadır. Yalnızlık duygusunun ortadan kaldırılabilmesi için tatmin edilemeyen kabul görme, sevgi ve ilgi gibi ihtiyaçların kişinin kendini güvende hissettirilmelidir (Mikulincer ve Shaver, 2014).

Birey toplum içerisinde etkileşim içerisinde bulunurken, birçok bilgi ve tutumdan etkilenmektedirler. Bu durum sürekli olarak benzer kişilerle kurmuş oldukları ilişkilerin sonucu ortaya çıkan etkileşimlerden kaynaklanacağı gibi, değişik kişilerle kurulan ilişkilerdede bu duruma şahit olmaktadır (Brumbaugh ve Fraley, 2006). Bu çalışmada yukarıda teorik olarak açıklamaya çalıştığımız bu yalnızlık olgusu ile yalıtılmışlık durumu arasındaki bağlantı ortaya konulmaya çalışılacaktır.

1.3. YALNIZLIK VE YALITILMIŞLIK İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu konu ile ilgili olarak son dönemde dünyanın dört bir yanında akademik ve bilimsel nitelikli birçok çalışma ortaya koyulmuştur. Bunlardan birinde Mylonas, Galanaki ve Vogiatzoglou tarafından üretilmiş olan “Çocukların Yalnızlık Ölçeği” (*Children’s Solitude Scale*) psikometrik araçlar kullanılarak irdelenmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmanın evreni Yunanistanda eğitim gören öğrenciler olurken örneklem olarakta 833 adet dört ve altıncı sınıf öğrencisi olarak belirlenmiştir. Yapılan bu çalışma neticesinde kullanılan bu ölçeğin geç ve orta çocukluk dönemlerinde yalnızlığın ortaya çıkış nedenlerini belirlemek açısından oldukça kullanışlı olduğu sonucu ortaya konmuştur (Galanaki vd., 2015).

Jobe-Shields vd. (2011)’nin yürütmüş olduğu bir başka çalışmada ise, üçüncü ve beşinci sınıf arasında olan çocuklarda yalnızlık duygusundaki değişimler ve bu değişimler ile çocukların akranları arasındaki ilişkilerin çıktıkları arasındaki bağıntı incelenmiştir. ABD’de yapılan bu çalışmaya 170 çocuk katılım sağlamıştır. Çalışma içerisinde akran işleyişinin birbirinden farklı durumlarına göre karşılıklı olarak guruplar arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Stabil ve düşük düzeyli grup olumlu seyreden akran işleyişi, Artırıcılar pasif bir şekilde, sosyal açıdan ise kendisini geri çekme ile devam eden süreçlerde ise kurban dönüşüm şeklinde karakterizasyon yapılmıştır. Azaltıcılar, 3. Sınıf düzeyinde bazı değişikliklerin gözlemlendiği fakat 4. ve 5. Sınıf düzeyinde istikrarlı düşüklükten farklılık göstermeyen grup olarak söylenebilir. Çalışmanın sonuç bölümünde araştırmaya katılan çocukların çok büyük bir kısmının “İstikrarlı Düşük” grubuna dâhil olduğu görülmüş ve araştırmaya katılan guruplar arasında akran işleyişi bakımından çok ciddi farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır (Jobe-Shields vd., 2011).

Besevegis ve Galanaki (2010)’un yürütmüş olduğu başka bir çalışmanın amacı ise, çocukların yalnızlık duygusunu alt edebilmesinin nasıl mümkün olabileceği ile ilgilidir. Bu çalışmanın katılımcıları Yunanistan’da yaşayan 4. ve 6. Sınıfta okuyan 180 çocuktan oluşmaktadır. Yürütülen bu çalışmanın sonunda elde edilen bulgular yalnızlık duygunun üstesinden gelme konusunda farklı yaş ve cinsiyet guruplarının anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Vellymalay (2010)'un yürütmüş olduğu başka bir çalışmada ise Malezya'da yaşayan erken çocukluk döneminde olan 60-72 aylık okulöncesi çocuklarının yalnızlık duygusu ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sosyal memnuniyetsizlik durumlarını ortaya koyma amacı güdülmüştür. Araştırmada elde edilen verileri toplarken araç olarak bir görüşme formu kullanılmış olup, elde edilen bulgular sonucunda katılımcı çocukların çok büyük bir kısmının okul ortamında yalnızlık duygusu ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yalıtılmışlık duygusuna sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bunun yanında, katılımcı çocukların eğitim seviyeleri ve yalnızlık duyguları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ortaya çıktığı görülmüştür.

Fontaine vd. (2009)'un yürüttüğü çalışmada ise amaçlanan erken yaşlarda var olan sosyal tercihlerin ergenlik döneminde ortaya çıkarmış olduğu kaygı ve depresif durumlar üzerinde yalnızlık duygusunun bir etkisinin söz konusu olup olmadığının ortaya konulmasıdır. ABD'nin birkaç bölgesinden seçilen farklı düzeyde eğitim seviyesine sahip 585 çocuk katılımcı üzerinde uygulanmıştır. Çalışma sonucunda ortaya konulan bulgular, çocuklarda düşük düzeyde seyreden sosyal tercihlerin ergenlik döneminde kaygı durumunu anlamlı bir şekilde etkilediği veya en alt düzeyde bu durumun artmasına yol açtığını ortaya koymaktadır.

Junttila ve Vauras (2009) tarafından yürütülen bir çalışmada ise Anne- Baba ile çocuklar arasında yalnızlık duygusunun aktarılması durumunun araştırıldığını görüyoruz. Bu çalışmada Finlandiya'da yaşayan 981'i çocuk ve 1495'i anne-babalardan oluşan 2476 kişi katılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular cinsiyet durumuna göre kız çocuklarının erkek çocuklara göre çok daha fazla yalnızlık duygusuna maruz kaldığı fakat anne-babaların yalnızlık duygusu ile çocukların yalnızlık duyguları arasında anlamlı bir bağ bulunmadığı tespit edilmiştir.

Coplan vd., (2007) tarafından yürütülen bir çalışmada erken çocukluk döneminde cinsiyet durumuna göre yalnızlık ve buna bağlı olarak ortaya çıkan davranış bozuklukları arasında bir ilişkinin varlığı araştırılmıştır. Kanada'da okul öncesi dönem seviyesinde olan 139 çocuğun katılımcı olarak katıldığını görmekteyiz. Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular neticesinde yalnızlık duygusunun, akranları tarafından dışlanma, kaygı ve saldırganlık ile bağlantılı olduğu ortaya

konulmuş olup, bunun yanında cinsiyet durumlarının da kısmen etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Bogaerts vd., (2006) tarafından yapılan başka bir araştırmada bağlanma ile yalnızlık duygusu arasındaki ilişki araştırılmış olup, Belçika’da yaşayan 440 üniversite öğrencisi araştırmanın katılımcı grubunu oluşturmuştur. Yapılan bu çalışmanın sonucunda ortaya konulan bulgularında, ebeveyn bağlanması, akran bağlanması ve yalnızlık duygusu arasında zayıf ama anlamlı bir ilişkinin varlığı ortaya konulmuştur. Bunun yanında, yalnızlık duygusu ile akran bağlanması arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanamamıştır.

Chipuer (2004)’ün yürüttüğü bir çalışmada ise çocukların yalnızlık duygusunu kavramlaştırma yolları araştırılmıştır. Bu araştırmada katılımcı grubunu Avusturya’da yaşayan 9-11 yaş aralığında 61 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmanın içeriğinde katılımcı gruptaki çocuklara yalnızlık duyguları ile alakalı bir tek soru sorulmuş ve Yalnızlık ve Sosyal Memnuniyetsizlik Ölçeği uygulanmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular çocukların yalnızlık duygusunu ifade ederken kaygılarına ve sosyal yoksunluklarına değindikleri görülmüştür.

Türkiye’de bu konuda yapılmış olan çalışmaların baktığımızda, Yenidünya (2017)’nin çocukluk döneminde yaşanan travmalar, stres içerisinde geçirilen yaşam gibi faktörlerden etkilenen gençlerin yalnızlık duyguları üzerine bir araştırma yapmış olduğunu görmekteyiz. Bu çalışmanın katılımcı grubunu 119 kadın ve 73 erkek olmak üzere 192 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular neticesinde, çocukluk döneminde yaşanan travmalar, stres içerisinde geçen yaşam ile üniversite öğrencilerinin yalnızlık duyguları arasında pozitif yönlü anlamlı bir olduğu tespit edilmiştir.

Yöyen (2017) tarafından yürütülen başka bir çalışmada ise Türkiyede üniversitelerde okuyan öğrencilerin benlik saygıları ile yalnızlık duyguları arasında bir ilişkinin var olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu 527 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular üniversite öğrencilerinin benlik saygıları ve yalnızlık duygu seviyeleri ile anlamlı bir durumun varlığı ortaya konulmaktadır. Yine bu çalışma

sonucunda gerek yaş gerekse cinsiyet gibi değişkenlerinin yalnızlık duygusuna etkisininin olmadığı belirlenmiştir.

Yalaz Seçim vd., (2014) yapmış oldukları bir çalışmada ise meslek yüksekokulunda eğitim görmekte olan bir öğrenci gurubunun yalnızlık duygu düzeyleri ve yalnızlık duygularını ortaya çıkaran demografik bir etkinin var olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Bu çalışmaya katılımcı olarak 348 meslek yüksekokulu öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular öğrencilerin okumuş oldukları bölüm, ekonomik faktörler ve yaşamış olduğu ortam gibi faktörlerin yalnızlık duygusu ile anlamlı bir ilişkisinin varlığını ortaya koymaktadır.

Demircan ve Demir (2014) tarafından yapılan diğer bir çalışmada ise Türkiye’de ilkökul düzeyinde eğitim gören çocuklarının okul sonrasında bakım konusunda yaşamış oldukları yaşadıkları yalnızlık duygusu ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sosyal doyumsuzluk duygusunun araştırılmıştır. Bu araştırma katılımcı olarak 358 ilkökul düzeyinde eğitim gören çocuk katılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular çocuklar ile okul saatleri sonrasında ilgilenen kişilerin tutum ve davranışlarıyla yaşamış oldukları yalnızlık duygusu ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sosyal doyumsuzluk arasında herhangi bir anlamlı ilişkinin varlığı tespit edilememiştir.

Yazıcı vd., (2013)’in yaptığı bir çalışmada Cassidy ve Asher (1992)’in geliştirmiş olduğu “*Yalnızlık ve Sosyal Memnuniyetsizlik Ölçeği*”nin erken çocukluk dönemindeki 60–72 aylar arasındaki çocuklara uygulanması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında söz konusu bu ölçek, erken çocukluk dönemindeki 60–72 aylar arası 139 kız ve 158 erkek çocuğa uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan ölçeğin 15 maddeden oluşmakta olan, tek boyutlu bir yapısının olduğu sonucuna varılmıştır.

Karakuş (2012)’nin bağlanma ve yalnızlık ilişkisini ölçmek için yapmış olduğu çalışmada bağlanma tarzlarının ergen bireylerdeki yalnızlık duygusu araştırılmıştır. Bu çalışmanın katılımcı grubunu 581 ortaöğretim düzeyinde eğitim gören öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonunda elde edilen bulgulara bakıldığında

güvenli bağlanma tarzı ve yalnızlık duygusu arasında negatif yönde, korkulu bağlanma tarzı ile ilgili ise pozitif yönde oluşan anlamlı bir ilişkinin varlığı belirlenmiştir.

Kalkan vd., (2011)'in yürütmüş olduğu çalışma ise ilkokul seviyesinde eğitim gören öğrencilerinin yalnızlık duygusu ile akran sosyal desteği arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu araştırmanın katılımcı grubunu ilkokul seviyesinde eğitim gören 222 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular araştırmaya katılan çocukların yalnızlık duygusu ile akran sosyal desteği arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

Erözkan (2009)'ın yapmış olduğu bir başka çalışmada ise lise seviyesinde eğitim gören öğrencilerin yaşamış oldukları yalnızlık duygusunun nedenleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın katılımcı grubunu Lise düzeyinde eğitim gören 600 öğrenci oluşturmaktadır. Bu araştırmanın sonunda elde edilen bulgular yalnızlığa neden olan faktörler arasında en öde gelenlerin utangaçlık ve sosyal kaygının geldiğini ortaya koymuştur.

Karaoğlu vd. (2009),'nin yürütmüş olduğu çalışmada üniversite öğrencilerinde yalnızlık duygusunu etkileyen çok çeşitli faktörler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın katılımcı grubunu 446 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak üniversitede okuyan erkek öğrencilerin yalnızlık duygu seviyelerinin kız öğrencilerden matematiksel açıdan anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu sonucu görülmüştür. Birçok değişken ile yalnızlık duygusu arasındaki ilişkiler incelenmiş uğu, çeşitli sosyo-demografik bu değişkenlerden yaşadığı sosyal çevre ile ilgili memnuniyetin yalnızlık duygu düzeyini olumlu açıdan etkilediği gözlenmiştir.

Özen (2009)'un yapmış olduğu çalışmada üç ilde yaşayan 717 üniveriste öğrencisi üzerinde sanal sohbet ve yalnızlık ilişkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular sonucunda karşılıklı olarak sanal sohbetin yalnızlığa yol açtığı, yalnızlık duygusununda aynı şekilde sanal sohbet ve internet kullanımını artırdığını göstermiştir.

Çeçen (2008) tarafından yürütölen bir çalışmada, üniversite öğrencileri üzerinde gerek cinsiyetleri gerekse ebeveyn tutumlarına göre yalnızlık duygusunun gelişimi araştırılmıştır. Bu araştırmanın katılımcı gururbunu 521 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yalnızlık duygusunun cinsiyet durumuna göre değişiklik göstermediğini Anne-Baba tutumlarına göre ise farklılık gösterdiği ortaya konmuştur.

Aral ve Gürsoy (2000) tarafından yapılan çalışmada ise birçok farklı değişkenin gençlerin yalnızlık duygu seviyesini etkileme düzeyi incelenmiştir. Bu araştırmanın katılımcı grubunu 160 genç oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre cinsiyet ve sosyal ilişki isteği yalnızlık duygusu üzerinde anlamlı değişiklikler ortaya çıkarırken, kardeşlerin sayısı ve kaçınıcı çocuk olduğu gibi değişkenler herhangi bir değişiklik oluşturmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreçleri ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer almaktadır.

2.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ

Metodolojik araştırma yöntemi; Bir inceleme ve araştırma yapmak için bir ölçme aracını geliştirmek veya farklı bir ülkede geliştirilmiş olan bir ölçme aracını uyarlamayı, bunun yanında yapılmış olan gözlem ve nicel verilerin kalitesini saptamak amacıyla kullanılan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir (Özdamar, 2003). Bu çerçevede çalışmanın sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından bu yöntemin kullanılması tercih edilmiştir.

2.2.EVREN

Bu çalışmanın evrenini, 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Bitlis İli sınırları içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında bulunan 60-72 Aylık çocuklar oluşturmuştur. Evrene ilişkin bilgiler ve gerekli izinler Bitlis İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmıştır.

2.3. ÖRNEKLEM

Bu çalışmanın örnekleme birkaç aşamada oluşturulmuştur. İlk olarak Milli Eğitim İl Müdürlüğü bünyesinde bulunan anaokullarından kura çekilmek suretiyle 4 okul belirlenmiştir. Bu çerçevede belirlenen anaokullarında okulöncesi eğitimini devam ettiren 60-72 Aylık çocuklar içerisinde Vilayetler Birliği Anaokulu, Toki Rahva Anaokulu, Şehit Ergin Komut Anaokulu, Sevgili Öğretmenim Anaokulu bünyesinde toplamda 300 çocuk katılımcı çocuk belirlenmiştir. Örneklem ile ilgili olarak ikinci aşamada ölçeğin uygulanacağı 150 çocuk seçilmiştir. Bu çocukların eğitiminden sorumlu İdareci ve Öğretmenler, çocuklarla ilgili verilerin toplanmasında yardımcı olmuştur. Örneklemi oluşturan çocukların % 50,67'sini kızlar % 49,33'ünü erkekler oluşturmuştur.

2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

2.4.1. Kişisel Bilgi formu

İki bölümden oluşan form, söz konusu araştırma bağlamında araştırmacının kendisi tarafından oluşturulmuştur. Formun ilk bölümünde çocuğun cinsiyeti, yaşı, doğum sırası, aile yapısı, kardeş sayısı gibi bilgiler yer almaktadır. Kişisel Bilgi Formu'nun 2. Bölümünde ise anne baba ile ilgili yaş, öğrenim durumu, meslek, aylık geliri, kardeş sayısı gibi bilgiler bulunmaktadır. Kişisel Bilgi Formu Ek 2'de yer almaktadır.

2.4.2. Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği (OYYÖ)

Çalışmada veri toplama araçları olarak, yalnızlık ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yalıtılmışlık durumunun tespiti için “Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği” uygulanmaktadır. Çalışma bünyesinde kullanılacak veri toplama araçları ile aşağıda ayrıntılı bilgiler ortaya konulacaktır.

2.4.2.1. OYYÖ ile İlgili Genel Bilgi

Çalışmada kullanılan “Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği (OYYÖ)”, Cassidy ve Asher (1992) tarafından geliştirilmiştir. Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeğindeki “6, 9, 17 ve 20.” maddeler ters maddeler olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınan yüksek puan yalnızlık ve yalıtılmışlık düzeyinin çok yüksek olduğunu; alınan en düşük puan ise yalnızlık ve yalıtılmışlık düzeyinin çok düşük olduğunu ifade etmektedir. Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği içerisinde çocuklara hobileri ile ilgili sorulan sorular “2, 5, 11, 13, 15, 19 ve 22.” Maddeleri olarak düzenlenmiştir.

2.4.2.2. Ölçeğin Uyarlama Süreci

Ölçeğin uyarlaması izin, dil eşitliğinin sağlanması, Uzman görüşü alınması, pilot uygulama ve uygulama süreçleri sonucunda gerçekleştirilmiştir.

İzin

Ölçeğin orijinalinin uyarlanabilmesi için yazar Jude Cassidy ile e-mail yoluyla görüşülerek izin alınmıştır.

Dil Eşitliği

Ölçek Bitlis Eren Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümünde görev yapan 2 Öğretim Üyesi tarafından birbirinden bağımsız olarak önce İngilizceden Türkçe'ye sonrada Türkçe'den İngilizceye çevrilmiştir. Söz konusu bu işlem dil eşitliğinin sağlanması için yapılan bir süreç olarak ifade edilebilir.

Uzman Görüşü

Daha sonraki süreçte birbirinden farklı üniversitelerde görev yapan çeşitli unvanlarda 7 öğretim üyesine gönderilmiş ve ölçeği değerlendirmeleri istenmiştir. Bu çerçevede uygundur/uygun değil şeklinde dönüşler alınmış. Ölçeğin son hali bu değerlendirmelere göre biçimlendirilmiştir.

Pilot uygulama

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması çerçevesinde ilk olarak Bitlis İli sınırları içerisindeki bir okulda rastgele seçilen 60-72 aylık 10 çocuğa ölçek içerisindeki soruların anlaşılabilirliğini ve uygulama sırasında oluşabilecek aksaklıkları ortaya çıkarmak amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan pilot uygulama neticesinde OYYÖ ölçeğinin uygulama süresinin yaklaşık olarak 5 dakika olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin gerek anlaşılabilirliği ve gerekse uygulama yapılan ortam ile ilgili herhangi bir sorun teşkil edecek durum söz konusu olmamıştır.

Uygulama

OYYÖ ölçeği araştırmaya dâhil edilen birebir çocuklara sorulmak suretiyle doldurulmuştur. Bizzat her çocuk ile uygulama öncesi vakit geçirilmiş bir güven ve samimiyet ortamı oluşturulduktan sonra sorular yöneltilmiş ve çocukların verdiği bilgiler aynı zamanda öğretmenleri tarafından da teyit edilmiştir. Kişisel bilgi formları ve ölçek aracı ve yardımcı hiçbir kişiye başvurulmadan doldurulmuştur. Çocukların formdaki sorulara rahat ve uygun şekilde cevap verebilmeleri için yeterli

zaman verilmiştir. OYYÖ ölçeği 2020 yılının Ekim Kasım Aralık ve 2021 yılının Ocak, Şubat, Mart, Nisan ayları içerisinde uygulanmıştır.

Maddelerin Düzenlenmesi

Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği'nin faktör analizinden önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi uygulanmıştır. KMO testi faktör analizinin uygunluğunu gösteren bir sayıdır. KMO değeri 0.5-1.00 arasında ise kabul edilebilir olarak değerlendirilirken, 0.8 ve üzeri değerler yüksek, 1 olması durumunda ise mükemmel bir uyum olduğunu gösterir (Coşkun vd., 2012; Büyüköztürk, 2006). Örneklem uygunluğu anlamlı ($\chi^2(104) = 206.449, p < 0.001$) ve güçlü ($KMO=0.85$) bulunmuştur. İlgili sonuçlar ışığında, ölçek üstünde faktör analizinin yapılmasının uygun olduğu saptanmıştır.

Çalışma içerisinde yapılan istatistiksel analizler sonucunda, geçerliği ve güvenilirliği saptanan ölçek 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin 7 maddesi çocukların hobileri ile ilgili olarak hazırlanan dolgu soru tipinden, geriye kalan 16 maddesi Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği bağlamında değerlendirmeye esas olacak soru formatında düzenlenmiştir. Ölçek 3'li likert tipi ölçek olup, sorulara verilecek cevaplar "Her Zaman, Bazen, Hiçbir Zaman" şeklinde düzenlenmiştir. Dolgu maddeleri dışında olan maddelere verilmiş olan "her zaman" yanıtına 3 puan, "bazen" yanıtına 2 puan ve "hiçbir zaman" yanıtına ise 1 puan verilmesi kararlaştırılmıştır. Ters maddelerin puanlaması ise tam tersi bir şekilde yapılmıştır. Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeğindeki "6, 9, 17 ve 20." maddeler ters maddeler olarak belirlenmiştir. Ölçeğin uygulanması sonucunda alınabilecek en yüksek puan 48 alınabilecek en düşük puan 16 olacak şekilde ayarlanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puan yalnızlık ve yalıtılmışlık düzeyinin çok yüksek olduğunu; alınan en düşük puan ise yalnızlık ve yalıtılmışlık düzeyinin çok düşük olduğunu ifade etmektedir. Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği içerisinde çocuklara hobileri ile ilgili sorulan sorular "2, 5, 11, 13, 15, 19 ve 22." Maddeleri olarak düzenlenmiştir.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Veri toplamada kullanılmış olan "Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği" nin uygulanmasından elde edilen veriler JASP ve SPSS 26 istatistiksel analiz programıyla analiz edilmiş ve yorumlamalar yapılmıştır. Veri analizi için

kullanılması gereken testler ile ilgili olarak karar vermek için ölçekten elde edilen veri dağılımlarının normal olup olmadığına bakılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİK BULGULARI

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik bulguları aşağıda sunulmuştur.

3.1. BETİMLEYİCİ İSTATİSTİKLER

Çalışmanın örneklemini 150 ana sınıfı çocuktan oluşmaktadır. Çocukların tamamı 6 yaşındadır (ort. = 6, SS = 0). 76 kız (%50.67) ve 74 erkek (%49.33) bulunmaktadır.

Çocukların annelerinin büyük çoğunluğu (N = 92, %61.33) 26 – 30 yaş aralığındadır. Bu grubu sırasıyla 36 – 40 yaş (N = 37, %24.67), 20 – 25 yaş (N = 7, %4.67) ve 41 ve üzeri yaş (N = 5, %3.33) grupları takip etmektedir. 9 çocuğun anne yaşı bilinmemektedir.

Çocukların babalarının büyük çoğunluğu (N = 67, %44.67) da 26 – 30 yaş aralığındadır. Bu grubu sırasıyla 36 – 40 yaş (N = 59, %39.33), 41 ve üzeri yaş (N = 13, %8.67) ve 21 – 25 yaş (N = 2, %1.33) grupları takip etmektedir. 9 çocuğun baba yaşı bilinmemektedir.

Çocukların annelerinin büyük çoğunluğu (N = 112, %74.67) ev hanımıdır. Bunu sırasıyla memurlar (N = 28, %18.67), serbest meslek sahipleri (N = 6, %4) ve işçiler (N = 4, %2.67) takip etmektedir.

Çocukların babalarının büyük çoğunluğu (N = 90, %60) memurdur. Bunu sırasıyla serbest meslek sahipleri (N = 30, %20), işçiler (N = 28, %18.67) ve çalışmayanlar (N = 2, %1.33) takip etmektedir.

Çocukların annelerinin büyük çoğunluğu lise mezunudur (N = 57, %38). Bunu sırasıyla üniversite mezunları (N = 38, %25.33), ilkokul mezunları (N = 25, %16.67), ortaokul mezunları (N = 18, %12) ve lisansüstü mezunları (N = 4, %2.67) takip etmektedir. 8 çocuğun anne eğitim durumu bilinmemektedir.

Çocukların babalarının büyük çoğunluğu (N = 66, %44) üniversite mezunudur. Bunu sırasıyla lise mezunları (N = 50, %33.33), ortaokul ve lisansüstü

mezunları (her biri için N = 12, %8) ve ilkokul mezunları (N = 2, %1.33) takip etmektedir. 8 çocuğun baba eğitim durumu bilinmemektedir.

Çocukların büyük çoğunluğunun (N = 70, %46.67) tek kardeşi vardır. Bu grubu sırasıyla iki kardeşi olanlar (N = 36, %24), kardeşi olmayanlar (N = 35, %23.33), üç kardeşi olanlar (N = 5, %3.33) ve dört veya dörtten daha fazla kardeşi olanlar (N = 4, %2.67) takip etmektedir.

Çocukların büyük çoğunluğunun (N = 48, %32) erkek kardeşi vardır. Bunu sırasıyla kız kardeşe (N = 43, %28.67) ve hem kız hem erkek kardeşe sahip (N = 24, %16) gruplar izlemektedir. 35 çocuğun sahip oldukları kardeşler hakkında bilgi edinilememiştir.

Çocukların büyük çoğunluğunun (N = 84, %56) doğum sırası ilktir. Bunu sırasıyla ikinci (N = 44, %29.33) ve üçüncü (N = 22, %14.67) sırada doğanlar takip etmektedir.

Gelir düzeyi açısından en yüksek düzey (N = 53, %35.33) 2500 – 5000 TL gelir düzeyine sahip gruptur. Bunu sırasıyla 5000 – 7500 TL (N = 38, %25.33), 7500 – 10000 TL (N = 21, %14) ve 10000 TL üstü (N = 20, %13.33) takip etmektedir. 18 çocuğun ailesinin gelir düzeyi hakkında bilgi alınamamıştır.

Katılımcıların betimleyici istatistiklerine yönelik detaylı bilgiye Tablo 1'den ulaşılabilir.

Tablo 1
Betimleyici İstatistikler

	N	%
Cinsiyet		
Kız	76	50.67
Erkek	74	49.33
Anne yaşı		
20 – 25	7	4.67
26 – 30	92	61.33
36 – 40	37	24.67
41 ve üzeri	5	3.33
Bilinmiyor	9	6
Baba yaşı		
20 – 25	2	1.33

26 – 30	67	44.67
36 – 40	59	39.33
41 ve üzeri	13	8.67
Bilinmiyor	9	6
Anne mesleği		
Ev hanımı	112	74.67
Memur	28	18.67
İşçi	4	2.67
Serbest meslek	6	4
Baba mesleği		
Çalışmıyor	2	1.33
Memur	90	60
İşçi	28	18.67
Serbest meslek	30	20
Anne eğitim durumu		
İlkokul mezunu	25	16.67
Ortaokul mezunu	18	12
Lise mezunu	57	38
Üniversite mezunu	38	25.33
Lisansüstü	4	2.67
Bilinmiyor	8	5.33
Baba eğitim durumu		
İlkokul mezunu	2	1.33
Ortaokul mezunu	12	8
Lise mezunu	50	33.33
Üniversite mezunu	66	44
Lisanüstü	12	8
Bilinmiyor	8	5.33
Kardeş sayısı		
Yok	35	23.33
1	70	46.67
2	36	24
3	5	3.33
4 ve üzeri	4	2.67
Kardeş cinsiyeti		
Kız	43	28.67
Erkek	48	32
Hem kız hem erkek	24	16
Bilinmiyor	35	23.33
Doğum sırası		
İlk	84	56
İkinci	44	29.33
Üçüncü	22	14.67
Gelir düzeyi		
2500 – 5000 TL	53	35.33
5000 – 7500 TL	38	25.33
7500 – 10000 TL	21	14

10000 TL ve üstü	20	13.33
Bilinmiyor	18	12

3.2. FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI

Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik analizleri yürütülmeden önce çeşitli sosyal etkinlikler hakkındaki 7 maddenin analizlere dahil edilmemesine karar verilmiştir. Bu maddeler Tablo 2'de listelenmiştir:

Tablo 2

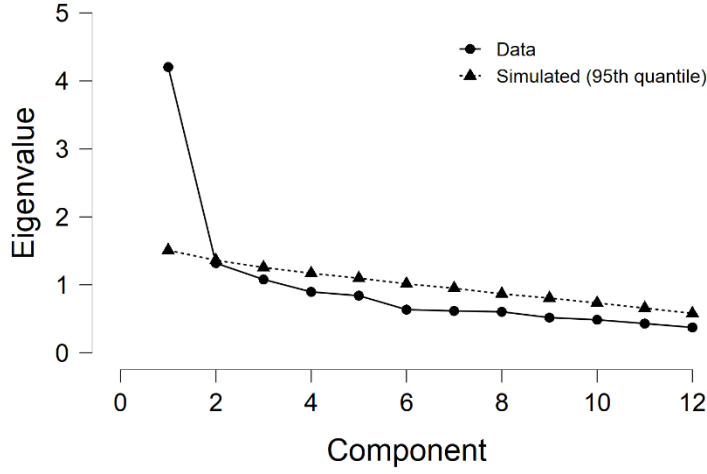
Analize dahil edilmeyen maddeler

2. Sana kitap okunmasını sever misin?
5. Çok televizyon izliyor musun?
11. Çok fazla spor etkinliği yapar mısın?
13. Fen ve bilimsel etkinlikleri sever misin?
15. Müzik dinlemeyi sever misin?
19. Boyama yapmayı ve resim çizmeyi sever misin?
22. Kartlarla oynanan oyunları sever misin?

Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği'nin faktör analizinden önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi uygulanmıştır. KMO testi faktör analizinin uygunluğunu gösteren bir sayıdır. KMO değeri 0.5-1.00 arasında ise kabul edilebilir olarak değerlendirilirken, 0.8 ve üzeri değerler yüksek, 1 olması durumunda ise mükemmel bir uyum olduğunu gösterir (Coşkun vd., 2012; Büyüköztürk, 2006). Örneklem uygunluğu anlamlı ($\chi^2(104) = 206.449, p < 0.001$) ve güçlü ($KMO=0.85$) bulunmuştur. İlgili sonuçlar ışığında, ölçek üstünde faktör analizinin yapılmasının uygun olduğu saptanmıştır.

Uygulamanın sonrasında ölçeğin yapı geçerliliğini saptamak için, toplam 150 çocuktan alınan cevaplara göre elde edilen verilerin faktör analizi yapılmıştır.

Faktör analizi esnasında temel bileşen analizi (principle component analysis) ve faktörler arasındaki dönüşümün hesaplanması esnasında Kaiser normalizasyonu ile promax ($\kappa=4$) kullanılmıştır. Scree plot (Şekil 1) incelendiğinde dirsek noktasının ilk faktörden sonra çıktığı görülmüş, bundan dolayı ölçeğin tek faktöre sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 1: *Scree plot.*

Analiz sonuçları, anlamlı olan üç faktörlü bir yapının varlığını göstermiş olsa da, maddelerin bu faktörlere yüklerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde, ikinci ve üçüncü faktörlerin scree plot'ta stimüle edilen veriyle çakıştığı da görülerek bu fikir doğrulanmıştır. Sonuç olarak, tek faktörlü yapı kesinleşmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bu faktörün 4.204 özdeğerlik ile varyansın %35'ini açıkladığı tespit edilmiştir.

Faktör yükleri incelendiğinde ise, 7. (Okulu seviyor musun?) ve 21. (Okuldaki çocuklar sana benziyorlar mı?) maddelerin faktör altına yüklenmediği görülmüştür. Bundan dolayı bu iki maddenin ölçeğe dâhil edilmemesine karar verilmiştir. Bu durumda ölçeğin özdeğerliği 5.228 olmuş ve bu faktörün varyansın %37'sini açıklayabildiği görülmüştür.

Son durumda ölçek tek faktör ve 14 maddeden oluşmaktadır. Açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda elde edilen maddelerin yük değerlerine ilişkin ayrıntılı bilgiye Tablo 3'ten ulaşılabilir.

Tablo 3
Faktör yükleri

	Faktör 1
1. Okulda yeni arkadaşlar edinmek senin için kolay mı?	0.554
3. Okulda konuştuğun başka çocuklar var mı?	0.554

Tablo 3
Faktör yükleri

	Faktör 1
4. Okuldaki diğer çocuklarla etkinlik yapmakta iyi misin?	0.670
6. Okulda arkadaş edinirken problem yaşıyor musun?	0.563
8. Okulda çok fazla arkadaşın var mı?	0.647
9. Okulda kendini yalnız hissediyor musun?	0.666
10. İhtiyacın olduğunda bir arkadaş bulabilir misin?	0.706
12. Okuldaki diğer çocuklar seni beğeniyorlar mı?	0.527
14. Okulda beraber oynadığın çocuklar var mı?	0.643
16. Okuldaki diğer çocuklarla iyi anlaşıyor musun?	0.627
17. Okulda isteyip te ulaşamadığın şeyler var mı?	0.535
18. Okulda yardıma ihtiyacın olduğunda sana yardım edecek çocuklar var mı?	0.679
20. Okuldaki diğer çocuklarla arkadaşlık yapmak senin için zor oluyor mu?	0.575
23. Okulda çok sevdiğin arkadaşların oluyor mu?	0.570

Ölçeğin tek faktörden oluşması nedeniyle faktörler arası korelasyonları incelenememiştir.

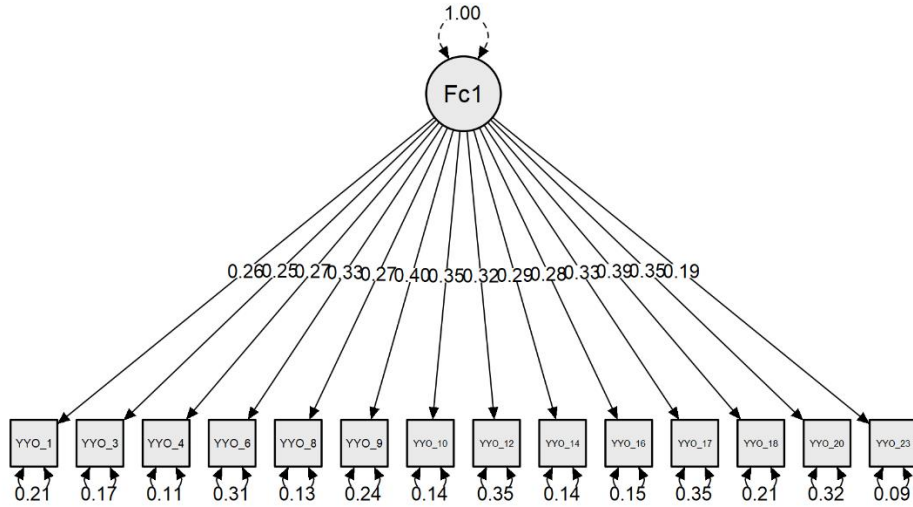
Ölçeğin üç faktörlü yapısının toplanan verilerle ne derece uyum gösterdiğini incelemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (Confirmatory Factor Analysis) kullanılmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), Açımlayıcı Faktör Analizinin (AFA) doğal bir uzantısıdır. Doğrulayıcı faktör analizinin amacı bilinen sayıda faktörün oluşturduğu yapının (modelin) anlamlılığını istatistiksel olarak kontrol etmektir. Başka bir ifadeyle DFA örneklem verilerinin önerilen yapıyı doğrulayıp doğrulamadığını test etmek için kullanılır (Yılmaz vd., 2009). Açımlayıcı Faktör Analizinde bulunan faktör ve madde yüklerinin aynı şekilde doğrulayıcı faktör analizinde de görüldüğü saptanmıştır (bknz Tablo 4 ve Şekil 2).

Tablo 4
DFA ile belirlenen faktör yükleri

Faktör	Göstere	Sembol	Ölçüm	Std. Hata	z-değeri	p	95% Güven Aralığı	
							Düşük	Yüksek
Factor 1	YYO_1	λ_{11}	0.260	0.042	6.116	< .001	0.177	0.343
	YYO_3	λ_{12}	0.247	0.039	6.303	< .001	0.170	0.324
	YYO_4	λ_{13}	0.271	0.033	8.223	< .001	0.206	0.335
	YYO_6	λ_{14}	0.332	0.053	6.309	< .001	0.229	0.435
	YYO_8	λ_{15}	0.268	0.035	7.652	< .001	0.199	0.336

Tablo 4
DFA ile belirlenen faktör yükleri

Faktör	Gösterg e	Sembol	Ölçüm	Std. Hata	z- değeri	P	95% Güven Aralığı	
							Düşük	Yüksek
	YYO_9	λ_{16}	0.402	0.049	8.166	< .001	0.306	0.499
	YYO_10	λ_{17}	0.353	0.039	9.002	< .001	0.276	0.430
	YYO_12	λ_{18}	0.320	0.055	5.835	< .001	0.213	0.428
	YYO_14	λ_{19}	0.290	0.037	7.856	< .001	0.217	0.362
	YYO_16	λ_{110}	0.279	0.037	7.510	< .001	0.206	0.352
	YYO_17	λ_{111}	0.333	0.056	5.991	< .001	0.224	0.442
	YYO_18	λ_{112}	0.389	0.046	8.481	< .001	0.299	0.479
	YYO_20	λ_{113}	0.352	0.054	6.539	< .001	0.247	0.458
	YYO_23	λ_{114}	0.188	0.029	6.532	< .001	0.131	0.244

Şekil 2 : Faktör – madde etkileşim grafiği

3.3. GÜVENİRLİK ANALİZİ SONUÇLARI

Ölçeğin güvenilirlik çalışması kapsamında, tek alt faktörün güvenilirlik analizini gerçekleştirmek üzere Cronbach's Alpha analizi yapılmıştır. Cronbach's Alpha daha fazla tatbikata ihtiyaç duyulmadan, yapılan tek ölçümün kendi içinde çelişmediğini gösterir (Can, 2018). Analiz sonucunda 16 maddenin oluşturduğu ölçeğin $\alpha = 0.83$ güvenilirlik katsayısına sahip olduğu görülmüştür. Çoğunlukla alfa katsayısı "0.60-0.80" aralığında oldukça güvenilir, "0.80-1.00" aralığında ise yüksek

derecede güvenilir olarak kabul edilmektedir. Bu sonuçlar ışığında ölçeğin iç tutarlılığının yüksek derecede güvenilir ve kabul edilebilir aralıkta olduğu söylenebilir.

3.4. BAĞIMSIZ ÖRNEKLEMLER T – TESTİ SONUÇLARI

Kız ve erkek çocukların Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği'ne verdikleri yanıtların birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığını görmek amacıyla bağımsız örneklem t – testi yürütülmüştür. Analiz sonucunda kız çocukların puanlarının (*Ort.* = 2.65, *SS* = 0.31) erkek çocukların puanlarından (*Ort.* = 2.61, *SS* = 0.35) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır [$t(148) = -.729$, $p = .467$]. Kız ve erkek çocukların yanıtlarına ilişkin detaylar ve analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Bağımsız örneklem t – testi sonuçları.

	N	Ort	SS	t	p
Kız	76	2.65	0.31	-.729	.467
Erkek	74	2.61	0.35		

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı, 60-72 aylık dönemdeki Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeğinin (OYYÖ) Türkçeye uyarlanması ile geçerlilik ve güvenilirliğinin incelenmesidir. Çalışma grubunu 150 çocuğun oluşturduğu ve verileri “Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği” ile toplanan çalışmanın bulguları aşağıda tartışılmıştır.

Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik analizleri ile test edilmiş ve Türkçe’ye uyarlaması gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçlarına bakıldığında, özgün ölçeğin tek faktörlü yapısı, bu alısmada da doğrulanmıştır. Ölçek tek faktörlü olduğundan iç tutarlılık değerlerine gerek duyulmamıştır. Güvenilirlik bulguları yüksek düzeydedir. Bütün bunlar ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Ölçeğin dolgu maddelerinin işlediği görülmüştür. Dolgu maddeler analizlere katılmamıştır. Güvenilirliğin yüksek olması dolgu maddelerin görevlerini yerine getirdiğini göstermektedir. Ölçek maddelerinden dolgu maddeleri dışında madde çıkarılmasına gerek duyulmaması maddelerin çocuklar tarafından net biçimde anlaşıldığını doğrulayıcı niteliktedir. Bu durumun oluşmasında uygulama ortamının, dil eşitliğinin ve uzman görüşü düzeltmelerinin olumlu etkisi olduğu ifade edilebilir.

Araştırmada uygulama grubu ve uygulama zamanı ile ilgili bazı sınırlılıklar oluşmuştur. 6 yaş çocuklarında ölçek uygulamalarında bilişsel bazı sınırlılıklar bulunduğu uzmanlar tarafından dile getirilmektedir. Diğer taraftan Covid 19 Pandemisi süreci de daha kısıtlı bir örnekleme çalışılmasına neden olmuştur. Buna rağmen güvenilirliğin yüksek olduğu ve tek faktörün doğrulandığı tespit edilmiştir.

Mevcut bulgular, araştırmanın sınırlılıkları çerçevesinde değerlendirilmelidir. Sonraki dönemde yapılacak çalışmalar yalnızlık ve yalıtılmışlık duyguları arasındaki ilişkiyi doğrulayacak yönde yapılmalıdır. Araştırma Bitlis sınırları içerisindeki 60-72 aylık okul öncesi çocukları içerisinde kura ile tespit edilen 150 çocuk üzerinde gerçekleştirilmiştir. Sonraki dönemde bu alanda yapılacak çalışmalarda evrenin daha

geniş tutulması çok daha fazla katkı sunacaktır. 60-72 aylık okul öncesi çocukların yalnızlık ve yalıtılmışlık duyguları üzerinde yapılan bu çalışma, Bitlis ili içerisinde faaliyet gösteren anaokulları arasında kura çekmek suretiyle tespit edilen 4 okul bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu bu durum, çalışmanın sınırlılığı şeklinde değerlendirilebilir. Örnekleminiz gerek demografik olarak gerekse sosyoekonomik koşullar açısından heterojen bir yapı göstermektedir. İleriki dönemde yapılacak araştırmalarda bu heterojen yapı korunarak çalışmanın evreninin genişletilmesi çok daha sağlıklı sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularının tespit edilmesi için yeni bir ölçme aracı geliştirilmesi (uyarlama) ile ilgili çalışma sadece bu dönem içerisinde olan çocuklar ile sınırlandırılmıştır. OYYÖ ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliğinin doğrulanabilmesi açısından söz konusu ölçeğın 60 aydan küçük çocuklar ile İlk ve Orta Öğretim düzeyindeki çocuklarla da tekrarlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Çalışmada veri toplama sürecinde, uygulama yapılan çocuklar kura ile tespit edilen okullar içerisindeki 60-72 aylık çocuklar arasından seçilen 150 çocuktan oluşturulmuştur. Çocuklar seçilirken demografik ve sosyolojik bir gruba dahil olması gibi bir kriterin baz alınmaması çalışma sonucunu etkileyecek negatif faktörleri ortadan kaldırmıştır. Bu bağlamda ölçeğin tüm çocuklara herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın uygulanabilirliğini ifade edilebilir.

Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği'nin faktör analizinden önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi uygulanmıştır. KMO testi faktör analizinin uygunluğunu gösteren bir sayıdır. KMO değeri 0.5-1.00 arasında ise kabul edilebilir olarak değerlendirilirken, 0.8 ve üzeri değerler yüksek, 1 olması durumunda ise mükemmel bir uyum olduğunu gösterir (Coşkun vd., 2012; Büyüköztürk, 2006). Örneklem uygunluğu anlamlı ($\chi^2(104) = 206.449, p < 0.001$) ve güçlü ($KMO=0.85$) bulunmuştur. İlgili sonuçlar ışığında, ölçek üstünde faktör analizinin yapılmasının uygun olduğu saptanmıştır. Uygulamanın sonrasında ölçeğin yapı geçerliliğini saptamak için, toplam 150 çocuktan alınan cevaplara göre elde edilen verilerin faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi esnasında temel bileşen analizi (principle component analysis) ve faktörler arasındaki dönüşümün hesaplanması esnasında Kaiser normalizasyonu ile promax ($\kappa=4$) kullanılmıştır. Scree plot (Şekil 1) incelendiğinde dirsek noktasının ilk faktörden sonra çıktığı görülmüş, bundan dolayı ölçeğin tek faktöre sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Analiz sonuçları, anlamlı olan üç faktörlü bir yapının varlığını göstermiş olsa da, maddelerin bu faktörlere yüklerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde, ikinci ve üçüncü faktörlerin scree plot'ta stimüle edilen veriyle çakıştığı da görülerek bu fikir doğrulanmıştır. Sonuç olarak, tek faktörlü yapı kesinleşmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bu faktörün 4.204 özdeğerlik ile varyansın %35'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Ölçeğin üç faktörlü yapısının toplanan verilerle ne derece uyum gösterdiğini incelemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (Confirmatory Factor Analysis) kullanılmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA),

Açımlayıcı Faktör Analizinin (AFA) doğal bir uzantısıdır. Doğrulayıcı faktör analizinin amacı bilinen sayıda faktörün oluşturduğu yapının (modelin) anlamlılığını istatistiksel olarak kontrol etmektir. Başka bir ifadeyle DFA örneklem verilerinin önerilen yapıyı doğrulayıp doğrulamadığını test etmek için kullanılır (Yılmaz vd., 2009). Açımlayıcı Faktör Analizinde bulunan faktör ve madde yüklerinin aynı şekilde doğrulayıcı faktör analizinde de görüldüğü saptanmıştır.

Bu sonuçlar bağlamında ölçeğin, çocukların yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularını ölçme açısından kullanılmasının uygun olduğu görülmektedir. Analiz sonuçları ışığında ölçeğin Türkçeye uyarlanmış 23 maddeden oluşan versiyonunun geçerlilik ve güvenilirliğinin olduğu ifade edilebilir. Çocukların Yalnızlık ve Yalıtılmışlık duygularının incelenmesi amacıyla uyarlanmış olan bu ölçeğin önemli ölçüde kullanışlı olduğunu ifade edebiliriz. OYYÖ ölçeği maddelerin puanlanması suretiyle uygulanmakta olan bir ölçektir.

OYYÖ'nin en güçlü yönleri uygulama ve zaman açısından kolaylık ile puanlandırma açısından güvenli bir ölçek olmasıdır. Bu özellikleri ölçeğin bu alanda kullanışlı bir ölçek olması sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda OYYÖ bu alanda çalışma yürütmeyi düşünen araştırmacılar için yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularını ölçmeye dönük çalışmalarda kullanılacak etkili bir araç olarak ortaya çıkmıştır.

Cassidy ve Asher (1992) tarafından geliştirilen Loneliness and Social Dissatisfaction Scale (Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği)'ni 60-72 aylık okul öncesi eğitimi gören Türk çocuklarına uyarlamak amacıyla yapılmış olan bu çalışma Bitlis İli içerisinde faaliyet gösteren anaokullarında eğitim gören 150 çocuk üzerinde uygulanmıştır. Söz konusu ölçekteki maddelerin uygulanması sonucunda ortaya çıkan bulgular sonucunda, ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğinin yüksek çıkması, OYYÖ ölçeğinin Türkiye sosyolojik yapısı ve kültürü ile uyumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda ölçeğin çocuklarda yalnızlık ve yalıtılmışlık düzeyinin belirlenmesinde etkili bir şekilde kullanılabilir olduğu ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

- Bu çalışmada Cassidy, J ve Asher, S. R. (1992) tarafından geliştirilmiş olan “Yalnızlık ve Yalıtılmışlık” ölçeğinin Türkçe formunun 60-72 aylık okul öncesi dönemde olan çocuklar açısından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Üçlü likert (Her Zaman, Bazen, Hiçbir Zaman) üzerinde işaretlenmekte; maddeler düz (1-3) puanlanarak hesaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 48, en düşük puan 16’tir. Çocukların Yalnızlık ve Yalıtılmışlık duyguları arasındaki ilişkiyi incelemek isteyen araştırmacılar açısından güven içerisinde kullanabilecekleri bir ölçme aracının var olması çok büyük önem arz etmektedir. Bu bakımdan söz konusu ölçeğin bu konuda çalışma yapacak uzmanlar tarafından kullanılması önerilmektedir.
- Okul öncesi dönemdeki çocuklara dönük eğitim veren kurum, kuruluşlar ve eğitim birimlerinde çalışanların çocuklardaki yalnızlık ve yalıtılmışlık duygularını tespit etmelerine dönük olarak Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği’nin kullanımına dair eğitim verilebilir.
- Bu araştırmada, yalnızlık ve yalıtılmışlık ölçeği 60-72 aylar arası çocuklar için uyarlanmıştır. Bundan sonra yapılan araştırmalarda, Okul Öncesi Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği orta öğretimde eğitim gören üst yaş grupları için de uyarlanarak kullanılması önerilebilir.
- Bu çalışmanın sonuçlarına uygun olarak anne-babalara dönük olarak düzenlenecek programlar yardımıyla ebeveynlerin eğitilmesi ve bu doğrultuda anne babaların bilinçlendirilmesi sağlanabilir.
- 60-72 aylık çocuklara yönelik eğitim veren kurumlarda çalışan öğretmenlerin Yalnızlık ve yalıtılmışlık konusunda bilinçlenmesi sayesinde velilere çocuklarının sağlıklı gelişimlerini nasıl destekleyecekleri konularında destek olmaları imkanı verecektir.
- Yalnızlık ve yalıtılmışlık konusunda farklı veri araçları ile çalışmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbaş E, Yiğitoğlu T. G., Çunkuş N.** (2020). Yaşlıkta Sosyal İzolasyon ve Yalnızlık, OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Haziran 2020, 15 (26), 4540-4562
- Aral, N., & Gürsoy, F.** (2000). Gençlerin yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 8-12.
- Asher, S. R., Hymel, S., & Renshaw, P. D.** (1984). Loneliness in children. *Child Development*, 55, 1456-1464.
- Baran, M., Yılmaz, A. & Yıldırım M.** (2007). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri. *D. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 27-44
- Besevegis, E., & Galanaki, E. P.** (2010). Coping with loneliness in childhood. *European Journal Of Developmental Psychology*, 7(6), 653–673
- Bogaerts, S., Vanheule, S., & Desmet, M.** (2006). Feelings of subjective emotional loneliness: An exploration of attachment. *Social Behavior and Personality*, 34(7), 797-812
- Brumbaugh, C. C., & Fraley, R. C.** (2006). Transference and attachment: How do attachment patterns get carried forward from one relationship to the next? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 552–560
- Büyüköztürk, Ş.** (2006). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, A.** (2018). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi* (6. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Cassidy, J. & Asher, S.R.** (1992). Loneliness and peer relations in young children. *Child Development*, 63, 350-365.
- Chipuer, H. M.** (2004). Australian children's understanding of loneliness. *Australian Journal of Psychology*, 56(3), 147-153.

- Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E., Altunışık, R.** (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı (3. Baskı), Sakarya Yayıncılık
- Coplan, R. J., Closson, L. M., & Arbeau, K. A.** (2007). Gender differences in the behavioral associates of loneliness and social dissatisfaction in kindergarten. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(10), 988–995.
- Coplan, R. J., & Bowker, J. C.** (2014). All alone: Multiple perspectives on the study of solitude. R. J. Coplan ve J. C. Bowker (Ed.). *The handbook of solitude: Psychological perspectives on social isolation, social withdrawal, and being alone* içinde (s. 3-13). Oxford, England: Wiley-Blackwell.
- Çeçen, A. R.** (2008). Öğrencilerinin cinsiyetlerine ve ana baba tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Turkish Educational Sciences*, 6(3), 415-431.
- Çorapçı vd.** (2010). Okul Öncesi Dönemde Duygusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Taraması: Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme-30 Ölçeği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(2), 63-74.
- Demircan, H. Ö., & Demir, A.** (2014). Children's sense of loneliness and social dissatisfaction, after-school care. *Psychological Reports: Mental & Physical Health*, 114(1), 169-175.
- Demirdağ, M. F.** (2017). Bağlanma teorisi'nin kökenleri: John Bowlby ve Mary Ainsworth. *Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 76-90.
- Erözkan, A.** (2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 155-175.
- Erözkan, A.** (2009). Ergenlerde yalnızlığın yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8(3), 1-11.

- Fontaine, R. G., Yang, C., Burks, V. S., Dodge, K. A., Price, J. M., Pettit, G. S., & Bates, J. E.** (2009). Loneliness as a partial mediator of the relation between low social preference in childhood and anxious/depressed symptoms in adolescence. *Development and Psychopathology*, *21*, 479–491.
- Galanaki, E. P., Mylonas, K., & Vogiatzoglou, P. S.** (2015). Evaluating voluntary aloneness in childhood: Initial validation of the Children’s Solitude Scale. *European Journal of Developmental Psychology*, *12*(6), 688-700.
- Gülay, H.** (2009). 5-6 yaş çocuklarının sosyal konumlarını etkileyen çeşitli değişkenler. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(1), 104-121.
- Gülay, H.** (2010) Okul öncesi dönemde akran ilişkileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12* (22), 82-93
- Jobe-Shields, L., Cohen, R., & Parra, G. R.** (2011). Patterns of change in children’s loneliness: Trajectories from third through fifth grades. *Merrill-Palmer Quarterly*, *57*(1), 25-47
- Junttila, N., & Vauras, M.** (2009). Loneliness among school-aged children and their parents. *Scandinavian Journal of Psychology*, *50*, 211–219.
- Kalkan, M., & Epli-Koç, H.** (2011). Perceived social support from friends as determinant of loneliness in a sample of primary school. *US-China Education Review*, *8*(4), 547-551.
- Kandır, Y. & Alpan, U.** (2008). Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Gelişime Anne-Baba Davranışlarının Etkisi . *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* , *14* (14) , 33-38 .
- Karakuş, Ö.** (2012). Ergenlerde bağlanma stilleri ve yalnızlık arasındaki ilişki. *Journal of Society & Social Work*, *23*(2), 33-46.

- Karaoğlu, N., Avşaroğlu, S., & Deniz, M. E.** (2009). Yalnız mısın? Selçuk üniversitesi öğrencilerinde yalnızlık düzeyi ile ilgili bir çalışma. *Marmara Medical Journal*, 22(1), 19-26.
- Mikuliner, M., & Shaver, P. R.** (2014). An attachment perspective on loneliness. R. J. Coplan ve J. C. Bowker (Ed.). *The handbook of solitude: Psychological perspectives on social isolation, social withdrawal, and being alone* içinde (s. 34-50). Oxford, England: Wiley-Blackwell.
- Özdamar, K.** (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özen, Ü.** (2009). Yalnızlık olgusu ve sanal sohbetin yalnızlığın paylaşımına etkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(4), 149-159.
- Parkhurst, J. T., & Hopmeyer, A.** (1999). Developmental change in the source of loneliness in childhood and adolescence: Constructing a theoretical model. K. J. Rotenberg ve S. Hymel (Ed), *Loneliness in childhood and adolescence* içinde (s. 56-79). New York: Cambridge University Press.
- Peplau, L. A. , & Perlman, D.** (1984). Loneliness research: A survey of empirical findings. L. A. Peplau ve S. E. Goldston (Ed.). *Preventing the harmful consequences of severe and persistent loneliness* içinde (s.13-47). Rockville, MD: National Institute of Mental Health.
- Seven, S., & Güngör Aytar, A.** (2010). Tamamlanmamış Oyuncak Bebek Ailesi Hikâyeleri Ölçeği'nin Türk Çocuklarına Uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(1), 489-501.
- Vellymalay, S. K. N.** (2010). Loneliness and social dissatisfaction among preschool children. *Canadian Social Science*, 6(4), 167-174.
- Weiss, R. S.** (1973). *Loneliness: The experience of emotional and social isolation*. Cambridge, MA: MIT Press.

- Yalaz Seçim, Ö., Alpar Ö. & Algür, S.** (2014). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık: Akdeniz üniversitesinde yapılan ampirik bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 200-215.
- Yazıcı, Z., Duyan, V., & Gelbal, S.** (2013). Yalnızlık Ve Sosyal Memnuniyetsizlik Ölçeği'nin 60-72 aylık Türk çocuklarına uyarlanması. *Journal of Society & Social Work*, 24(2), 45-58.
- Yenidünya, A.** (2017). *Çocukluk çağı travmatik yaşantıları ile risk ve koruyucu faktörlerin, genç yetişkinlikteki yalnızlık stilleri ile ilişkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, V., Aktaş, C. ve Arslan, M.S.T.,** (2009). Müşterilerin Kredi Kartına Olan Tutumlarının Çoklu Regresyon Ve Faktör Analizi İle İncelenmesi. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 127-139.
- Yüksel, G.** (1999). Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(11), 37-47.
- Yöyen, E.** (2017). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2185-2198

EKLER

EK A: Yalnızlık ve Yalıtılmışlık Ölçeği

Sayın Okul Öncesi Öğretmeni,

Elinizdeki bu ölçek, “Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Yalnızlık ve Yalıtılmış Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirliğinin İncelenmesi” adlı araştırmada veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Burada Yalnızlık ve Sosyal Memnuniyetsizlik ile ilgili bazı bilgileri belirlemeye yönelik 23 madde bulunmaktadır. Ölçeği oluşturan maddelerin karşısında “Her zaman, Bazen, Hiçbir zaman” şeklinde seçenekler yer almaktadır. Bu seçeneklerden en uygun olanın altındaki kutuya (X) işareti koyunuz. Ölçekte yer alan maddelere çocukların gerçekçi cevaplar vermeleri, hiçbir maddenin karşılığını boş bırakılmaması, bu araştırmanın amaçlarına ulaşması yönünden oldukça önemlidir. Çocukların verdiği cevaplar bu araştırmanın dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır.

İlgi ve destekleriniz için çok teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Nuran SAVAŞ
Yüksek Lisans Öğrencisi

Her zaman (3)	Bazen (2)	Hiçbir zaman (1)	3	2	1
1.	Okulda yeni arkadaşlar edinmek senin için kolay mı?		3	2	1
2.	Sana kitap okunmasını sever misin?		3	2	1
3.	Okulda konuştuğun başka çocuklar var mı?		3	2	1
4.	Okuldaki diğer çocuklarla etkinlik yapmakta iyi misin?		3	2	1
5.	Çok televizyon izliyor musun?		3	2	1
6.	Okulda arkadaş edinirken problem yaşıyor musun?		3	2	1
7.	Okulu seviyor musun?		3	2	1
8.	Okulda çok fazla arkadaşın var mı?		3	2	1
9.	Okulda kendini yalnız hissediyor musun?		3	2	1
10.	İhtiyacın olduğunda bir arkadaş bulabilir misin?		3	2	1
11.	Çok fazla spor etkinliği yapar mısın?		3	2	1
12.	Okuldaki diğer çocuklar seni beğeniyorlar mı?		3	2	1
13.	Fen ve bilimsel etkinlikleri sever misin?		3	2	1
14.	Okulda beraber oynadığın çocuklar var mı?		3	2	1
15.	Müzik dinlemeyi sever misin?		3	2	1
16.	Okuldaki diğer çocuklarla iyi anlaşıyor musun?		3	2	1
17.	Okulda isteyip te ulaşamadığın şeyler var mı?		3	2	1
18.	Okulda yardıma ihtiyacın olduğunda sana yardım edecek çocuklar var mı?		3	2	1
19.	Boyama yapmayı ve resim çizmeyi sever misin?		3	2	1
20.	Okuldaki diğer çocuklarla arkadaşlık yapmak senin için zor oluyor mu?		3	2	1
21.	Okuldaki çocuklar sana benziyorlar mı?		3	2	1
22.	Kartlarla oynanan oyunları sever misin?		3	2	1
23.	Okulda çok sevdiğin arkadaşların oluyor mu?		3	2	1
Sorulara Verilen Cevaplara Göre Genel Sonuç					

EK B. Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Çocuğun Adı- Soyadı:.....

Şube- Sınıf:.....

Cinsiyet:.....

Yaş (Gün/ Ay/ Yıl):.....

Okul Adı:.....

Formun Doldurulduğu Tarih: .../.../202..

Anne Eğitim Durumu:

İlkokul Mezunu.....

Ortaokul Mezunu.....

Lise Mezunu.....

Üniversite Mezunu .....

Lisansüstü.....

Annenin Yaşı:

20-25.....

26-30.....

36-40.....

41 ve üstü.....

Annenin Mesleği

Ev hanımı.....

Memur.....

İşçi.....

Serbest Meslek....

Emekli.....

Kardeş Sayısı

Kardeşi yok.....

1 kardeşi var.....

2 kardeşi var.....

3 kardeşi var.....

4 ve 4' ten fazla kardeşi var.....

Doğum Sırası

İlk Çocuk .....

İkinci Çocuk .....

Üçüncü Çocuk ve sonrası.....

Baba Eğitim Durumu:

İlkokul Mezunu.....

Ortaokul Mezunu.....

Lise Mezunu.....

Üniversite Mezunu.....

Lisansüstü.....

Babanın Yaşı:

20-25.....

26-30.....

36-40.....

41 ve üstü.....

Babanın Mesleği

Çalışmıyor.....

Memur.....

İşçi.....

Serbest Meslek.....

Kardeş Cinsiyeti

Kız Kardeşi var.....

Erkek kardeşi var.....

Hem kız hem erkek kardeşi var.....

Ailenin Gelir Düzeyi

2.500-5.000 TL.....

5.000-7.500 TL.....

7.500-10.000 TL .....

10.000 üzeri TL .....

EK C. İzin Belgesi

T.C.
BİTLİS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 67429907-44-E.15163502
Konu : (Nuran ŞAVAŞ) Anket İzni

20/10/2020

VALİLİK MAKAMINA

Fatih Sultan Mehmet Üniversitesinde Yürütmüş olduğu Yüksek lisans çalışmaları kapsamında hazırlanmakta olan Nuran ŞAVAŞ'ın "**Okul Öncesi Çocuklarda Yanlılık ve Yalıtılmışlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirliğin İncelenmesi**" konulu tez çalışmasını İlimiz genelindeki faaliyet gösteren resmi Anaokullarında Eğitim gören 5-6 yaş gurubu 150 çocuk ile ilgili olarak akademik içerikli hiç bir özel bilgi içermeyen ekte gönderilen ölçeği uygulamak istemektedir.

Söz konusu ölçeğin "**Okul Öncesi Çocuklarda Yanlılık ve Yalıtılmışlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirliğin İncelenmesi**" konulu tez çalışmasını İlimiz genelindeki anaokullarında uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Emin KORKMAZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
20/10/2020

Nursel ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Hüseyinpaşa Mah.Yeni Hükümet Konagi Kat: 3 BİTLİS
Elektronik Ağ: bitlis.meb.gov.tr
e-posta: stratejigelistirme13@meb.gov.tr

Bilgi için: M.Zennur BULUT
Tel: 0 (434) 280 13 00
Faks: 0 (434) 280 13 59

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f513-e3c0-36f9-861d-c489 kodu ile teyit edilebilir.